

USTAWA

z dnia

o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii

Art. 1. W ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2018 r. poz. 1030) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 45 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Uprawa konopi włóknistych może być prowadzona w celu wykorzystania w gospodarstwie rolnym oraz na cele przemysłowe, w szczególności: energetyczne, włókiennicze, chemiczne, celulozowo-papiernicze, spożywcze, kosmetyczne, farmaceutyczne, materiałów budowlanych oraz nasiennictwa.”;

2) w art. 46 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Uprawa konopi włóknistych może być prowadzona na podstawie zgłoszenia, przy zastosowaniu materiału siewnego kategorii elitarny albo kategorii kwalifikowany w rozumieniu przepisów o nasiennictwie.”;

3) w art. 46 ust. 4 uchyla się pkt 2;

4) w art. 47 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Zezwolenie na uprawę maku wydaje wójt (burmistrz, prezydent miasta) właściwy ze względu na miejsce położenia uprawy.”;

5) w art. 47 ust. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) informację o odmianie maku, powierzchni uprawy oraz numer działki ewidencyjnej w ewidencji gruntów i budynków, określonej na podstawie przepisów prawa geodezyjnego i kartograficznego;”;

6) w art. 47 ust. 3 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) odmianę maku;”;

7) w art. 47 ust. 3 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) powierzchnię uprawy maku;”;

8) w art. 47 ust. 3 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) numer działki, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, na której prowadzona będzie uprawa maku;”;

9) w art. 47 uchyla się ust. 3a oraz 3b;

10) po art. 47 dodaje się art. 47a i 47b w brzmieniu:

„Art. 47a. 1. Zamiar uprawy konopi włóknistych w celach, o których mowa w art. 45 ust. 3, wnioskodawca zgłasza na piśmie opatrzonym własnoręcznym podpisem lub w formie dokumentu elektronicznego opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym albo podpisem potwierdzonym profilem zaufanym ePUAP do wójta (burmistrza, prezydenta miasta) właściwego ze względu na miejsce położenia uprawy. Zgłoszenie zawiera informację o:

1) odmianie konopi włóknistej która ma być uprawiana;

2) powierzchni uprawy konopi włóknistej;

3) numerze działki ewidencyjnej w ewidencji gruntów i budynków, określonej na podstawie przepisów prawa geodezyjnego i kartograficznego, na której ma być prowadzona uprawa;

4) informację o zakresie i celu podejmowanej działalności;

5) zobowiązanie do przekazywania na żądanie wójta (burmistrza, prezydenta miasta) informacji dotyczących zakresu i celu prowadzonej działalności.

2. Informację o zgłoszeniu uprawy konopi włóknistych wraz z informacjami, o których mowa w art. 47a ust. 1, wójt (burmistrz, prezydent miasta) zamieszcza na stronie internetowej urzędu gminy w terminie 7 dni od dnia otrzymania zgłoszenia o zamiarze uprawy konopi włóknistych.”;

11) w art. 49 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Przepisów art. 45, 46, 47 oraz 48, z wyjątkiem przepisów dotyczących obowiązku niszczenia słomy makowej i resztek poźniwnych maku, nie stosuje się do upraw maku prowadzonych po uzyskaniu zezwolenia Głównego Inspektora Farmaceutycznego przez jednostkę naukową oraz Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych, w ramach działalności statutowej, a także przez podmiot zajmujący się hodowlą roślin i stosujący konopie włókniste w celach izolacyjnych, zwane dalej „wnioskodawcą”.

12) art. 51 otrzymuje brzmienie:

„Art. 51. W przypadku stwierdzenia prowadzenia upraw maku w sposób niezgodny z art. 46 i 47 wójt (burmistrz, prezydent miasta) wydaje nakaz zniszczenia tych upraw przez zaoranie, przekopanie gruntu albo w inny sposób, który zapewni skuteczne wykonanie tego nakazu, na koszt prowadzącego uprawę. Nakazowi nadaje się rygor natychmiastowej wykonalności.”;

Art. 2. Zezwolenia na uprawę konopi włóknistych wydane przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy obowiązują przez czas, na jaki zostały wydane, niezależnie od przepisów niniejszej ustawy.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Uzasadnienie

Projektowana ustawa o zmianie ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Z 2018 r. poz. 1030) zakłada złagodzenie rygoryzmu przepisów dotyczących uprawy konopi włóknistych.

Ustawa w obowiązującym brzmieniu znacząco ogranicza możliwość uprawy konopi włóknistych, m.in. poprzez ograniczenie powierzchni, na których uprawa taka może być prowadzona, obowiązek posiadania zezwolenia na uprawę oraz obowiązek zawarcia umowy kontraktacji z podmiotem posiadającym zezwolenie marszałka województwa na prowadzenie działalności w zakresie skupu lub zobowiązanie do przetworzenia konopi włóknistych we własnym zakresie na określone ustawowo cele. Tak restrykcyjne ograniczenie możliwości uprawy konopi włóknistych w ocenie projektodawców jest niecelowe.

W Polsce uprawa konopi włóknistych ma szeroką tradycję i przez długi czas nie kojarzyła się z narkomanią, a wiązała się przede wszystkim z ich szerokim zastosowaniem w przemyśle, z naciskiem na przemysł włókienniczy. Rozwój tego przemysłu uległ jednak załamaniu na przełomie lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych m.in. z powodu rosnącej popularności zamienników włókien naturalnych i obostrzeń regulacji prawnych. Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż w 1970 roku powierzchnia upraw konopi włóknistych w Polsce wynosiła 14 019 hektarów i od tego czasu stale malała, by w 1992 roku wynieść jedynie 48 hektarów. Według danych pochodzących z Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi wynika, że w latach 2004-2007 arealy upraw tych roślin notowano na nieprzekraczające 1,3 tys. ha, a od roku 2010 r. nie przekraczały one 200-300 ha. Z kolei Główny Urząd Statystyczny podaje, iż w 2015 roku łączna powierzchnia upraw konopi włóknistych w Polsce wynosiła 581 ha. Wzrost powierzchni upraw w porównaniu do lat ubiegłych spowodowany jest m.in. uruchomieniem dopłat bezpośrednich związanych z produkcją konopi, a także nowymi możliwościami zastosowania surowców z plonów konopi w sektorach poza włókienniczych tj. budownictwie, do produkcji innowacyjnych, drogich bioproduktów (medycyna, paraleki, kosmetyki). Jednak w porównaniu z innymi państwami – jako przykład wskazać można Francję, gdzie uprawa konopi włóknistych zajmuje 10 000 ha, zapewniając tym samym ponad 70% ogólnoswiatowej produkcji – polska produkcja konopi włóknistych pozostaje wyjątkowo słabo rozwinięta.

W obecnie obowiązującym stanie prawnym, zgodnie z art. 46 ust. 8 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, sejmiki województw, po zasięgnięciu opinii ministra właściwego ds. zdrowia oraz ministra właściwego ds. rolnictwa określają ogólną powierzchnię przeznaczoną corocznie pod uprawy konopi włóknistych oraz rejonizację tych upraw. Jednakże według danych pochodzących z urzędów marszałkowskich, w ostatnim pięcioleciu faktyczna powierzchnia uprawy konopi włóknistych stanowiła od 8 do 31% powierzchni planowej. Jest to niezaprzeczalnie spowodowane restrykcyjnymi regulacjami prawnymi, które skutecznie zniechęcają rolników do podejmowania upraw tych roślin.

Decydującym utrudnieniem w rozwoju upraw konopi włóknistych w Polsce jest konieczność uzyskania zezwolenia przez rolnika na ich uprawę. Z informacji uzyskanych z Instytutu Włókien Naturalnych

i Roślin Zielarskich w Poznaniu wynika, że trzykrotne zwiększenie przez Instytut areału konopi nasiennych wymagało pozyskania ok. 100 kontrahentów w całej Polsce, a jednocześnie przygotowania i wysłania ok. 100 pism do gmin z zawiadomieniem do 31 grudnia roku poprzedzającego rok uprawy o zamiarze uprawy konopi na ich terenie, tak by gminy mogły wystąpić do Marszałków Województw o rejonizację upraw konopi w tym terminie. W krajach sąsiednich (Niemcy, Czechy) takich wymogów nie ma, a rolnicy są jedynie zobligowani do poinformowania odpowiednich organów o faktycznej powierzchni upraw konopi włóknistych.

Jednocześnie warto zwrócić uwagę na fakt, że zarówno w Polsce jak i w całej Unii Europejskiej możliwa jest uprawa wyłącznie odmian konopi znajdujących się we Wspólnotowym Katalogu Roślin Uprawnych, które spełniają wymagania prawne umożliwiające ich uprawę. W szczególności w Katalogu znajdują się wyłącznie odmiany, w których zawartość substancji halucynogennych nie przekracza bezpiecznej wartości 0,2% w suchej masie ziela (kwiatostanu). W ocenie projektodawców pozostałe wymogi dotyczące uprawy konopi włóknistych tj. potwierdzenie zakupu nasion do siewu z legalnego źródła fakturą zakupu oraz zachowanie etykiet z opakowań nasion jest wystarczające by ustalić, że konopie uprawiane przez rolnika są konopiami włóknistymi zawierającymi bezpieczną, zgodną z przepisami zawartość substancji halucynogennych. Weryfikację w zakresie uprawy przez rolników wyłącznie konopi włóknistych umożliwia również corocznie przeprowadzana przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wrywkowa kontrola zawartości substancji halucynogennych w konopiach.

Za liberalizacją przepisów dotyczących dopuszczalności uprawy konopi włóknistych przemawiają nie tylko względy gospodarcze, ale również sytuacja ekonomiczna rolników. Wskazać należy, że rozporządzenie Rady (WE) nr 1673/2000 z dnia 27 lipca 2000 r. w sprawie wspólnej organizacji rynku lnu i konopi uprawianych na włókno oraz rozporządzenie Komisji (WE) nr 245/2001 ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1673/2000 w sprawie wspólnej organizacji rynku lnu i konopi uprawianych na włókno i rozporządzenie Komisji (WE) nr 507/2008 z dnia 06 czerwca 2008 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1673/2000 w sprawie wspólnej organizacji rynku lnu i konopi uprawianych na włókno wprowadzają pomoc finansową w ramach wspólnej polityki rolnej Unii Europejskiej dla przetwórców wpisanych do rejestru uznanych pierwszych przetwórców słomy lnianej lub konopnej na włókno. Rozporządzenia te szczegółowo określają przesłanki, które należy spełnić, aby takową pomoc otrzymać. W 2015 r. płatność bezpośrednia do powierzchni uprawy konopi włóknistych, kwalifikującej się do przyznania jednolitej płatności obszarowej, wyniosła 200 euro na hektar. Jednocześnie badania wskazują, że uprawa konopi włóknistych może dawać dwukrotnie wyższy zysk z 1 ha niż inne uprawy. Z raportu przeprowadzonego przez Wielkopolską Izbę Rolniczą „Konopie – nowe perspektywy” wynika, że koszty materiałów, nawożenia, ochrony roślin, pracy itp. wynoszą około 4840 złotych na 1 ha upraw konopi włóknistych. Z kolei przychód z ziarna wraz z dopłatą bezpośrednią oraz płatnością za uprawę konopi wynosi ponad 8860 złotych z 1 ha, co oznacza, że z 1 ha uprawy konopi włóknistych rolnik może zyskać ponad 4 tys. złotych. Szerokie spektrum możliwości zastosowania tych roślin daje gwarancję ich zbytu, a stosunkowo niewielki nakład środków i pracy potrzebny do ich uprawy czyni te uprawy dla rolników atrakcyjnymi i

opłacalnymi, w szczególności dla małych i średnich gospodarstw rolnych, które przeważają w strukturze agrarnej naszego kraju.

Warto zauważyć, że projektowana ustawa wyznacza cele tożsame z tymi, które zostały zawarte w uchwale Nr 171/2017 Rady Ministrów z dnia 27 października 2017 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą "Odbudowa i zrównoważony rozwój produkcji oraz przetwórstwa naturalnych surowców włóknistych dla potrzeb rolnictwa i gospodarki". W programie wskazano, iż: *program wieloletni „Odbudowa i zrównoważony rozwój produkcji oraz przetwórstwa naturalnych surowców włóknistych dla potrzeb rolnictwa i gospodarki” zakłada działania wspierające odbudowę krajowego arealu upraw roślin włóknistych oraz produkcji zwierzęcej na włókna naturalne*. Projektowana ustawa może stanowić jeden ze sposobów wsparcia rozwoju produkcji naturalnych surowców włóknistych jakim są konopie włókniste poprzez odbiurokratyzowanie procedur związanych z uzyskaniem zezwolenia na uprawę roślin, co ułatwi i zachęci rolników do uprawy konopi włóknistych.

Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii ogranicza możliwość prowadzenia upraw konopi włóknistych wyłącznie do potrzeb przemysłu włókienniczego, chemicznego, celulozowo-papierniczego, spożywczego, kosmetycznego, farmaceutycznego, materiałów budowlanych oraz nasiennictwa. Tymczasem konopie włókniste mają szerokie zastosowanie w wielu dziedzinach życia. Jak wskazano we wspomnianej uchwale Rady Ministrów z dnia 27 października 2017 r. "Odbudowa i zrównoważony rozwój produkcji oraz przetwórstwa naturalnych surowców włóknistych dla potrzeb rolnictwa i gospodarki" - *„Wyniki licznych badań naukowych dowodzą, że produkty uboczne z przerobu lnu i konopi włóknistych takie jak kwiatostany, nasiona, plewy, paździerz, są wartościowym 4 źródłem bioaktywnych związków i substancji, w tym nienasyconych kwasów tłuszczowych omega 3 i omega 6, aminokwasów, witamin i śluzów roślinnych, suplementów paszowych i surowcem do wytwarzania ekologicznych kompozytów. (...) Kannabinoidy otrzymane z kwiatostanów wiech konopnych stają się surowcem do wytwarzania wartościowych leków. Dodatkowo biomasa z roślin włóknistych wykorzystywana na cele energetyczne może przyczynić się do wzmocnienia bezpieczeństwa energetycznego kraju”*. Ponadto *„Wyniki badań Instytutu Włókien Naturalnych i Roślin Zielarskich w Poznaniu, wskazują, że konopie włókniste posiadają jedne z najwyższych właściwości fitoremediacyjnych, nadają się do oczyszczania gleb zdegradowanych przez przemysł wydobywczy i metalurgiczny. Należy podkreślić fakt, że uprawa konopi włóknistych, jako roślin fitosanitarnych, posiadających właściwości allelopatyczne, hamuje nadmierny rozwój roślin niepożądanych, często będących chwastami, powstrzymuje rozwój chorób i szkodników roślin. Jako przykład można podać politykę rolną Kanady, która ze względu na wzbogacenie płodozmianów i właściwości fitosanitarne zezwala na uprawę konopi włóknistych bez ograniczeń, rozwija produkcję i przetwórstwo konopi włóknistych, realizując w prowincji Alberta projekt konopny pod tytułem „Alberta Farmfrom Fabric to Fuctional Clothing”*.

Olej i nasiona konopi są niezwykle cenione ze względu na dużą wartość odżywczą, można z nich wykonać olej, słodycze, chleb, masło, wykorzystać jako paszę, a nasiona jako karmę dla ptaków. Konopie można również wykorzystać również do wyrobu tkanin, a następnie uszycia ubrań (które są lekkie,

przewiewne, a zarazem wytrzymałe) nie tylko w skali przemysłowej, ale również we własnym gospodarstwie rolnym. Niegdyś w polskich domach powszechne było pręczenie i tkanie ubrań (również z konopi) dziś, przy odradzających się tradycjach ludowych i powrocie do folkloru, a także ożywieniu uniwersytetów ludowych zdumienie wśród obywateli budzą restrykcje związane z ograniczonym zakresem dopuszczalności ich zastosowania. W związku z powyższym projektodawcy proponują rozszerzenie zakresu celów upraw konopi włóknistych poprzez wprowadzenie możliwości wykorzystania konopi włóknistych w gospodarstwie rolnym oraz szeroko określając możliwość przeznaczenia konopi włóknistych na cele przemysłowe (w szczególności: energetyczne, włókiennicze, chemiczne, celulozowo-papiernicze, spożywcze, kosmetyczne, farmaceutyczne, materiałów budowlanych oraz nasiennictwa), pozostawiając otwarty katalog możliwych zastosowań.

Projektodawcy proponują wprowadzenie systemu nadzoru upraw konopi włóknistych polegający na zgłoszeniu odpowiednim organom planowanej uprawy konopi włóknistych w celach informacyjnych oraz kontrolnych. Zgłoszenie miejsca oraz wielkości prowadzonej uprawy, które to dane będą następnie publikowane na stronie internetowej właściwego urzędu stanowią wystarczające informacje, które umożliwią sprawowanie kontroli nad uprawami konopi włóknistych, a przy tym nie spowodują nadmiernych i nieuzasadnionych trudności dla rolników związanych z rozpoczęciem prowadzenia upraw konopi włóknistych.

Jednocześnie zmiana art. 49 ust. 1 ma na celu wyłączenie jednostek naukowych oraz Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych z obowiązku uzyskania zezwolenia Głównego Inspektora Farmaceutycznego na uprawę konopi włóknistych. Z uwagi na działalność naukową oraz badawczą wskazanych instytutów, wielość możliwych zastosowań konopi włóknistych oraz potrzebę dalszych badań w tym kierunku, a także bezpieczeństwo konopi włóknistych dla zdrowia i życia ludzi nie ma uzasadnienia dla konieczności uzyskiwania zezwolenia Głównego Inspektora Farmaceutycznego na ich uprawę.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. przyjmuje postanowienia Jednolitej konwencji o środkach odurzających sporządzonej dnia 30 marca 1961 r. w Nowym Jorku, którą Polska notyfikowała dnia 31 lipca 1961 r. Jednakże, wspomniana konwencja, na mocy art. 28 ust. 2, nie ma zastosowania do roślin konopi uprawianej wyłącznie w celach przemysłowych (włókno i nasiona) lub w celach ogrodniczych, a więc również postanowienia dotyczące systemu kontroli przewidziane w art. 23 w zw. z art. 28 ust. 1 konwencji nie mają zastosowania do roślin konopi uprawianych w celach przemysłowych, a tak rygorystyczne podejście do uprawy tej rośliny w obowiązującym stanie prawnym jest bezcelowe i nieuzasadnione.

Niniejsza ustawa przyczyni się do powstania dochodowej branży rolnej, co przełoży się na zwiększenie wpływów do budżetu państwa (podatki PIT, CIT, VAT) spowodowane rozwojem produkcji, handlu i przetwórstwa konopi włóknistych.

Niniejsza ustawa jest zgodna z prawem Unii Europejskiej.